OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Hallinto- ja ohjausosasto

12.5.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta, kunta- ja hyvinvointijaosto

Oikeusministeriön lausunto koskien valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Oikeusministeriön hallinnonalalle on varattu 30.4.2025 julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2026–2029 määrärahoja seuraavasti

Pääluokka 25 yhteensä	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
25.4.2024 kehyspäätös 2025–2028	1 198 070 000	1 195 950 000	1 176 333 000	1 176 333 000
30.4.2025 kehyspäätös 2026–2029	1 233 065 000	1 253 675 000	1 234 669 000	1 268 864 000
Muutos	**34 995 000**	**57 725 000**	**58 336 000**	**92 531 000**

Oikeusministeriön hallinnonalan vuosikohtainen määrärahataso on kehyskaudella 2026–2029 n. 1,2 mrd. euroa, josta vaalimenot ovat n. 3,2 milj.–35,5 milj. euroa riippuen eri vuosina järjestettävistä vaaleista.

Hallinnonalan määrärahataso on mitoitukseltaan vuonna 2026 23,43 milj. euroa, vuonna 2027 43,20 milj. euroa, vuonna 2028 47,65 milj. euroa ja vuonna 2029 47,61 milj. euroa suurempi kuin vuosia 2025–2028 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa, kun vuosittain vaihtelevia vaalimenoja sekä kehyksen ulkopuolisia arvonlisäveromenoja ei oteta huomioon.

Keskeisimmät päätökset ja muutokset

Hallituksen esitys rikoslain aserikoksia koskevien säännösten muuttamisesta (HE 204/2024) on eduskunnan käsittelyssä. Hallituksen esityksen mukaiset muutokset merkitsevät arviolta 192 uutta vankivuotta vuodesta 2027 lukien, vuoden 2026 vaikutuksen arvioidaan olevan 96 vankivuotta. Kehyspäätöksessä uudistukseen liittyen oikeusministeriön hallinnonalalle on osoitettu 8,03 milj. euroa vuodelle 2026, 19,55 milj. euroa vuodelle 2027 ja 24,05 milj. euroa vuodesta 2028 lukien. Lisämäärärahoista valtaosa kohdistuu Rikosseuraamuslaitokselle. Myös tuomioistuimille ja Syyttäjälaitokselle kohdennetaan lisämäärärahaa uudistukseen

Postiosoite **Postadress**	**Käyntiosoite** **Besöksadress**	**Puhelin** **Telefon**	**Faksi** **Fax**	**S-posti, internet** **E-post, internet**
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

liittyen. Alla olevassa taulukossa on eritelty aserikoksia koskevan uudistukseen osoitetut lisämäärärahat oikeusministeriön hallinnonalalle:

	2026	2027	2028	2029
25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot	730 000 €	730 000 €	730 000 €	730 000 €
25.30.01 Syyttäjälaitoksen toimintamenot	280 000 €	280 000 €	280 000 €	280 000 €
25.40.01 Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot	7 020 000 €	18 540 000 €	23 040 000 €	23 040 000 €
Yhteensä	8 030 000 €	19 550 000 €	24 050 000 €	24 050 000 €

Hallitusohjelman mukaisesta kriminaalipolitiikan kehysvarauksesta osoitetaan Rikosseuraamuslaitokselle 9,4 milj. euroa vuodelle 2026, 9,7 milj. euroa vuodelle 2027, 9,0 milj. euroa vuodelle 2028 ja 8,3 milj. euroa vuodelle 2029, sillä hallitusohjelman mukaiset rangaistusten kiristämiset johtavat vankimäärän kasvuun. Lisäksi ehdonalaista vapautumista koskevia säännösten muutoksiin siten, että henkilö voi olla ensikertalainen vain kerran, osoitetaan Rikosseuraamuslaitokselle 1,3 milj. euroa vuodelle 2026, 2,0 milj. euroa vuodelle 2027, 2,6 milj. euroa vuodelle 2028 ja 3,3 milj. euroa vuodesta 2029 alkaen. Lähisuhdeväkivallan sovittelun kieltämiseen kohdennetaan tuomioistuimille ja syyttäjille yhteensä 2,2 milj. euroa vuodessa.

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu siirretään sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle. Kehyspäätöksessä muutokseen liittyen sosiaali- ja terveysministeriön pääluokasta siirretään yhteensä 7,3 milj. euroa Oikeuspalveluviraton toimintamenoihin vuodesta 2027 lukien. Virasto vastaisi sovittelutoiminnan järjestämisestä vuoden 2027 alusta lukien. Muutoksen valmistelua varten on tarkoitus asettaa hanke, joka toteutetaan yhteistyössä oikeusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalojen edustajien kanssa.

Säästöt oikeusministeriön hallinnonalalla

Hallitusohjelman mukaisia tuottavuustoimenpiteitä ja edellisen kehyspäätöksen (2025–2028) toimintamenosäästöjä on kohdistettu oikeusministeriön hallinnonalalle vuodelle 2025 17,9 milj. euroa, vuodelle 2026 15,4 milj. euroa ja vuodesta 2027 lukien 25,6 milj. euroa.

Käsittelyssä oleva julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026–2029 sisältää oikeusministeriön hallinnonalalle edellisessä kehyspäätöksessä osoitetun 7,9 milj. euron lisätoimien (sisältyy 15,4-25,6 milj. euron kokonaissäästöön) kohdentamisen hallinnonalan momenteille. Säästöjen kohdennus kehyspäätöksessä on tehty 23.9.2024 julkaistun oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman mukaisesti:

Momentti	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2028**
Oikeusministeriön toimintamenot	-1 800 000	-300 000	-500 000	-500 000	-500 000
Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
Muiden tuomioistuinten toimintamenot	-1 950 000	-3 750 000	-5 710 000	-6 510 000	-6 510 000
Oikeuspalveluviraston toimintamenot	-4 600 000	-2 500 000	-4 590 000	-4 690 000	-4 690 000
Ulosottolaitoksen toimintamenot	-3 535 000	-2 335 000	-5 015 000	-5 015 000	-5 015 000
Syyttäjälaitoksen toimintamenot	-700 000	-800 000	-1 070 000	-1 170 000	-1 170 000
Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot	-600 000	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000

Virastojen toimintamenosäästöt yht.	**-13 535 000**	**-10 935 000**	**-18 135 000**	**-19 135 000**	**-19 135 000**
Oikeusministeriön hall.alan ICT-kehittäminen	-1 000 000	-1 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000
Avolaitostyöt	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000
Vaalimenot	0	0	-1 000 000	0	0
Muille momenteille kohdistetut säästöt yht.	**-4 000 000**	**-4 000 000**	**-7 000 000**	**-6 000 000**	**-6 000 000**
Säästöjen kohdennukset valtionavustuksiin	**-365 000**	**-465 000**	**-465 000**	**-465 000**	**-465 000**
Yhteensä	**-17 900 000**	**-15 400 000**	**-25 600 000**	**-25 600 000**	**-25 600 000**

Taulukko: OM tuottavuusohjelman säästöjen kohdentuminen. Lisäksi pääluokkaan kohdistuu edellisessä kehyspäätöksessä osoitettu erillinen valtionavustussäästö 2 milj. euroa vuodessa.

Hallituksen puoliväliriihessä päättämiä kasvutoimia rahoitetaan mm. menosäästöillä. Julkisen talouden suunnitelmassa valtionhallintoon on kohdennettu uusi 130 milj. euron säästö. Oikeusministeriön pääluokan osuutta tästä säästöstä ei ole vielä päätetty. Hallituksen on tarkoitus päättää konkreettisista toimenpiteistä ja säästön jakaantumisesta hallinnonaloittain valtiovarainministeriön johtaman ja sektoriministeriöistä koostuvan työryhmän esitysten perusteella kesäkuussa 2025.

Tietosuojavaltuutetun rahoitustilanteen vaikeus

Tietosuojavaltuutetulla on yleistoimivalta henkilötietojen suojaa koskevissa asioissa. Tietosuojavaltuutetun valvontatehtävistä säädetään erityisesti EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus EU 2016/679) sekä sitä täydentävässä tietosuojalaissa (1050/2018). Valtuutettujen määrärahatasoon ei ole kohdistettu muutoksia edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan nähden.

Tietosuojavaltuutetun resurssitilanne on vaikea, koska valtuutetun valvontatehtävät ovat merkittävästi lisääntyneet ja lisääntyvät edelleen. TSV:lle kohdistuvat valvontatehtävät ovat erityisesti uuden voimaan tulleen EU-sääntelyn vuoksi jatkuvasti lisääntyneet. Tämä on johtanut asiamäärien lisääntymiseen, käsittelyn ruuhkaantumiseen ja käsittelyaikojen kasvuun. Tietosuojavaltuutetun toiminnan haasteet ovat muodostuneet pitkällä aikavälillä. Tehdyistä toiminnan tehostamistoimenpiteistä ja käsittelyn sujuvoittamiseen tähtäävistä tehtävistä huolimatta resurssitilanne on vakava. Huoli tietosuojavaltuutetun resurssien riittävyydestä on vahvasti tiedostettu ja oikeusministeriön tarkoituksena on, että resursseja tullaan käsittelemään myös seuraavissa talousarviokäsittelyissä.

Tekoäly ja datatalous tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia ja talouskasvua tukevan tuottavuuden parantamiseen, mutta samalla tietosuojan ja tietosuojavaltuutetun työn merkitys kasvaa ja toiminnan resurssit on turvattava. Tietosuojan merkitys tulee nähdä osana väistämätöntä teknologian ja innovaatioiden laajentumista, talouden kasvumahdollisuuksien ja investoijien luottamuksen vahvistamista sekä kansallista turvallisuuden ja yksityishenkilöiden henkilötietojen suojan varmistamista. Suomen kilpailukyvyn kannalta on tärkeää, että yhteiskunnan toimintaan ja turvallisuuteen luotetaan teknologian nopeassa kehitystilanteessa.

Lisätiedot:
budjettineuvos Niina Puolusmäki, p. 0295 150103 (etunimi.sukunimi@gov.fi)

Liite: Julkisen talouden suunnitelman määrärahamuutokset aiempaan julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna

Pääluokan 25 muutokset	2026	2027	2028	2029
25.01.01 Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)				
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Lausuntopalvelun ylläpitomenot (siirto momentille 23.01.01)	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Matkustuspalveluihin liittyvä neuvonta ja tuki (siirto momentille 23.01.01)	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Laajennettu hankintatuki (0,5 htv) (siirto momentille 23.01.01)	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
25.01.22 Oikeusministeriön hallinnonalan ICT-kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)				
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
25.01.28 Toimintamenosäästö (siirtomääräraha 2 v)				
Valtionavustussäästö (Lisätoimet 2024)	3 600 000	3 600 000	3 600 000	3 600 000
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	7 800 000	7 800 000	7 800 000	7 800 000
25.01.29 Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)				
Tasomuutos	12 000 000	12 000 000	11 000 000	13 000 000
25.01.50 Avustukset (kiinteä määräraha)				
Valtionavustussäästö (Lisätoimet 2024)	-2 048 000	-2 048 000	-2 048 000	-2 048 000
25.10.02 Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)				
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)				
Lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopuminen (TA-2025)	1 756 000	1 756 000	1 756 000	1 756 000
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-2 050 000	-2 050 000	-2 050 000	-2 050 000
Aserikoslainsäädännön uudistaminen	730 000	730 000	730 000	730 000
Oulun vankilan käräjäsaliympäristön vuokraosuus (siirto momentille 25.40.01)	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
25.15.01 Oikeuspalveluviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)				
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Sovittelutoiminta (siirto momentilta 33.60.64)	0	7 100 000	7 100 000	7 100 000
Sovittelutoiminta (siirto momentilta 33.03.04)	0	200 000	200 000	200 000
25.20.01 Ulosottolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)				
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000
25.30.01 Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)				
Lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopuminen (TA-2025)	473 000	473 000	473 000	473 000
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Aserikoslainsäädännön uudistaminen	280 000	280 000	280 000	280 000
25.40.01 Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)				
Ensikertalaisuussäännösten muuttaminen (TA 2025)	1 312 000	1 968 000	2 624 000	3 280 000

Aserikoslainsäädännön uudistaminen	7 020 000	18 540 000	23 040 000	23 040 000
Vankiloiden turvatekniikan päivittäminen (TA 2025)	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Aserikoslainsäädännön uudistaminen (kripo-kehysvaraus)	4 500 000	4 500 000	0	0
Rangaistuksen määräämistä koskevan sääntelyn tarkistaminen (kripo-varaus)	4 000 000	4 680 000	4 680 000	4 680 000
Vankimäärän kasvu / Rangaistusten kiristäminen	867 000	486 000	4 284 000	3 582 000
Hoitotakuu (Lisätoimet 2024)	-720 000	-720 000	-720 000	-720 000
Oulun vankilan käräjäsaliympäristön vuokraosuus (siirto momentilta 25.10.03)	12 000	12 000	12 000	12 000
25.50.01 Vaalipiirilautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)				
Vaalipiirilautakuntien tasomuutos	0	0	0	3 910 000
25.50.20 Vaalimenot (arviomääräraha)				
Vaalimenojen muutokset	-430 000	2 525 000	-318 000	28 013 000